

На рукоположењу новог свештеника

Др ПЕТАР РОШ

Нисам свештеник ни теолог. По професији сам социолог, али имам велику наклоност према теологији и искрену љубав према Христу, дубоко желећи да Га разумем и да се сјединим с Њим као највишим Добром. Идеје и доживљаји које желим да поделим с вама никле су из ове љубави. Оне су производ комбиновања интуиције, разговора и личних доживљаја. Може бити да оне буду за вас необичне и нертодоксне, или врло „застареле” у односу на наше данашње студије и интересовања.

Мој основни циљ у животу је да студирајући и упознавајући човека сазнам како он напредује и како се он усавршава. Човек ми изгледа на неки начин „чудо стварања”, најсавршенији цвет у развојном процесу Земље, као и најдрагоценији међу вредностима овога света.

Човек је добрим делом непознат самоме себи; то је биће још увек несавршено које стално преживљује свој развој, који га води пуном изражају и усавршавању, тј. ка остварењу његове праве судбине или циља, који му је Бог назначио.

Човек је изузетан у васиони, прави микрокозам у коме се суочавају сви планови и димензије Реалности. У садашњем стању Човек је због бројних могућности и способности, а исто тако због природе, биће које се формира и активизира. Шта у овом чудном комплексу и завршном бићу, у овом неодређеном бићу у процесу постојања, чини „суштину човека”? Шта је најважније и шта се чини битно у човеку? То је, једном речју, људска свест, човекова способност да мисли, да осећа и да ствара. То је оно шта он зна, шта воли и шта може да учини. За мене је историја биографија развоја људске свести, и највећи човеков задатак је даљи развој, продубљивање и уздизање ове људске свести.

Домет људске свести је необичан, можда чак и неодређен, још увек неиспитан и недефинисан. Ипак пажљивим испитивањем сазнајемо (свакако на основу личног искуства) да постоје три основна прага свести који се квалитетно разликују један од другог:

а) **Биопсихичка свест** коју човек добија од природе, и у којој себе доживљава у главном као материјални, пасивни и ограничени организам. Овај организам делимично постаје свестан себе, као и својих околности потчињавајући се извесном основном процесу над којим нема контроле.

б) **Биосоцијална свест** коју човек развија као лични доживљај себе и својих напора у друштву. Ту он доживљава себе као хомодуплекс, као биће које је пола животиња и пола анђео; као биће које мисли, хоће, осећа, и дејствује у друштвеној и културној средини; као биће са противречним и супротним тежњама и жељама, и као биће које нема унифицирано „ја” или „хоћу”; које је пола мртво и полу живо, пола у сну и пола будно, пола слободно и пола ограничено, пола егоистично и пола алтруистично.

Духовни свет извире из дара благодати сједињене с човековим напорима и тежњама; она је резултат духа и човекове душе, у којој човек себе доживљава као слободно, бесмртно и целисходно биће, које осећа у себи струјање свих ствари и енергија и могућности космоса.

На основу искуства могао бих рећи да је оквир људске пажње и памћења прилично узак. Ако се овде нагомила много речи и много информација, може све бити промашено. Стога ћу навести само пет основних питања која се тичу широког и компликованог проблема о свештенству:

I Свештенство као позив — призив у свештенство насупрот професији;

II Природа свештенства — постати инструмент Божји у спровођењу духовне енергије у свету и човеку;

III Основни задатак свештеничког позива у односу на себе — постати будан и свестан своје службе, дужности, прилика и својих снага — непрестана студиозност;

IV Основна функција свештеничког позива у односу на друге — благосиљати човека и људе да постану канал кроз који светлост, енергија и живот улазе у свет;

V Значење свештеничке титуле — пречасни отац који подсећа да је поштован од људи због благодати, и да постане стварни духовни отац који рађа духовно свесна људска бића.

УВОДНЕ ОСНОВНЕ ЧЕТИРИ ПРЕТПОСТАВКЕ

1. Човек је у великој мери непознат сам себи. Човек и свет су још увек мистерија (пored све теологије, философије и науке), о којој знамо врло мало и чије енергије и потенцијалности користимо још увек врло мало.

2. Данашњи човек је још увек у процесу свога развоја, постојања, које га води да буде потпуно биће. У прошлости развој човека је текао неизвесно. У будућности ће постојати све више свестан. Томе тежи сама људска свест да овај развој буде све савршенији.

3. Најбитније, најкарактеристичније и најосновније особине човекове природе су: способност сазнања, љубави и стварања. Човек је у ствари оно што зна, што воли и што чини. Човеков развој и прогрес се састоји у развоју свих функција квалитативно и квантитативно.

4. На човека се може гледати као на биће које производи енергију и енергију преноси. Основни облици енергије, које је наука открила, су више физичке природе. (Електрицитет је пронађен пре сто година, а постојао је од почетка света).

Постоји физички електрицитет, и знамо како он дејствује. Али постоји и људски електрицитет (који се тек открива), тј. енергија мишљења, осећања и воље. Човек је буквално трансформатор, радио и телепријемник и преносилац људског електрицитета.

осјадоброзтиодетнот
Али ту је и неостварени божански „електрицитет”, који је прави извор и суштина свих створених енергија. То је **духовна светлост**. Овом и од ове светлости делује свештенство.

I СВЕШТЕНСТВО КАО ПОЗИВ

Свештенички позив није посао који се може вршити механички и аутоматски ради насушног хлеба. То није звање које захтева рад од неколико часова на дан или одређен број дана у години, где човек може, али и не мора, да унесе своја лична осећања. То је позив, који се чини из љубави, због призива озго и због сопственог унутарњег поковања гласу Божјем; позив који се ради 24 часа на дан и током целе године. Свештеник је увек у двострукој делатности акције (шта ради и говори) и бића (несвесни објективни спроводник Божје благодати).

Стога није чудо што свештенички позив изазива многобројне противречне захтеве као што су:

то је позив најузвишенији или сасвим бесмислен,
најнеопходнији и најмање потребан савременом свету,
највише поштован и највише изложен понижењу,
највише и најмање захтева труда и напора.

Можда никад нису били људском роду потребни прави свештеници као данас. Нека нам помогне ово неколико мисли:

1. Потребно је радити као свештеник не због околности или дужности, већ по личном осећању одговорности, љубави и интересовања за своје ближње;

2. Служити више унутрашњим бићем и примером него речима, па чак и радом;

3. Тражити у сваком људском бићу доживљај мистерије кроз своје лично искуство;

4. Имати на уму веру у успех било да је које људско биће у питању, па чак и онда када су изгледи на успех скоро немогући;

5. Схватити да свештеника чини на само рукоположење, које је заиста пресудно, већ и његово знање, способност да несебично воли и помогне ближњима;

6. Држати равнотежу између озбиљности и милосрђа, молити се увек пре него што се суди о некоме, поготову пре него што се неко осуђује;

7. Целог живота неговати поштовање и пажњу према свакоме без озбира који је човек у питању.

II ПРИРОДА СВЕШТЕНИЧКОГ ПОЗИВА

Свештеник постаје на основу својих жеља, школовања и рукоположења сасуд у рукама Божјим и његове свештене јерархије. Он постаје трансформатор — преносилац духовног „електрицитета”: божанске светлости, енергије. Приликом рукоположења, полагањем руку, молитвама и деловањем духовних сила, извесни духовни центри у личности свештеника су активирани тако да Божанска светлост (благодат) тече кроз њега и улази у свет. Било да је он светитељ или грешник, ограничен или геније, његова психа и духовне снаге постају објективни сасуд Божанске светлости.

III ЗАДАТАК У ОДНОСУ НА СЕБЕ

У циљу да постане бољи сасуд Божје благодати и да боље служи у своме позиву, свештеник треба целог живота да се учи, да се вежба ради развијања веће одговорности за своју службу и своју дужност, као и веће свести о својим снагама и приликама (размишљати, студирати и молити се за боље разумевање свештенства, светих тајни, благослова, крсног знака, имена Господњег, моћи молитава, значаја богослужења и духовних вежби; осећати све ово, живо одговарати на све ово, открити значај ових мистерија и једног дана видети и разумети их кроз духовну визију). Укратко, он треба да постане свесни и мисаони инструмент у сарадњи са Богом, од несвесног, какав је понекад сада . . . ; и биће изненађен лепотом, благом и дивотом које га чекају.

IV ОСНОВНЕ ДУЖНОСТИ ПРЕМА ДРУГИМА

Основни задатак свештеника у односу на друге јесте да делује као канал или инструмент кроз који улази Божанска светлост, енергија или живот у свет и у људске душе. То је у ствари благосиљање човека и света. Света литургија, евхаристија, свете тајне, молитве, разна богослужења, укључујући овде и све врсте благослова јесу преношење благодати и духовне светлости. Свештеникова је дужност да се стално учи како ово да изврши што савесније и боље. Његово рукоположење даје најпре њему духовну светлост и пуни његову душу и биће, а онда прелази на друге људе у свету. Овај духовни „електрицитет”, нестворена светлост или благодат, једна је од најдрагоценијих енергија које прожимају овај свет. То је духовно злато, непроцењива вредност, суштина свих других створених снага, суштина човековог живота, његове свести и радости. Потиштеност, узнемиреност, беда, страх, збуњеност и читаво мноштво негативних тежњи и стања, у ствари су резултат „исцрпљености и губљења” ове неостварене Божанске енергије и светлости у психичком и духовном бићу човека.

Када свештеник благосиља, он врши духовну „трансфузију”, стимулирајући, будући и враћајући човеку изгубљену духовну и психичку срж. Он у свештенорадњи благосиља, буквално постаје давалац новог живота, носилац радости, покретач савести. Радити као трансформатор и распоређивач ове енергије и духовног „електрицитета” јесте функција првог реда. Ако он ово осећа свуда где дође, и

свакоме кога сретне донесе „мало светлости“, „мало живота“, „мало радости“, наде, охрабрења... онда он свакоме долива нове животне снаге.

V СВЕШТЕНИКОВА ТИТУЛА: ПРЕЧАСНИ ОТАЦ

Ово би могло изгледати бесмислено и несхватљиво. У ствари овај назив је подсетник за свештеника да је потребно да буде поштован од других због благодати коју они осећају у његовој личности, која привлачи народ њему.

Да би био отац, он мора да постане не само речима него првенствено делима. Постоје многобројни типови очинства (биолошки, социјални, интелектуални, професионални, научни и др.). Духовни отац је највиши тип очинства. То значи родити некога на духовном плану, а ово је једно од најдубљих, најбогатијих и најузбудљивијих доживљаја и утицаја које човек преживљава, и једно од оних које се никада не заборавља.

То је права „метаноја“, или преношење и промена свести, љубави и стваралачких енергија које чине човека правим и потпуним човеком. Да завршим двама напоменама:

1. Свете тајне, међу њима и тајна рукоположења, пружају само богомдароване могућности које још морају да буду кроз напор остварене у људском бићу и животу рукоположеног, а не незаслужене почасне бенефиције или моћи;

2. Најзначајније дело и достигнуће свештеника састоји се у „припремању пута Онога који треба да дође“, јер Васкрсли и вечно живи Христос је највећи врховни Свештеник и Покретач.

Превод са енглеског

Summary

Prof. Peter Rosh

AT THE ORDINATION OF A NEW PRIEST

The author who is a scientist meditates upon the mystery of man and his consciousness. The latter is still unexplored and undefined. However, it is known that there are three layers in consciousness, which are qualitatively different from each other: bio-psychic consciousness, bio-social consciousness and spiritual consciousness.

Envisaging the large and complicated problem of priesthood, the author touches five aspects of it:

I. Priesthood as calling — different from all other professions.

II. Nature of priesthood — becoming an instrument of God in realization of spiritual energy in the world and man.

III. Task of priestly vocation in relation to the priest himself — to become aware of his own service, duties, circumstances and capacities. Permanent learning.

IV. Basic function of priestly vocation in relation to others — to pour blessings upon men in order that they may become bearers of light uncreated and divine energies in this world.

V. Meaning of the priestly title „Reverend Father“ — that reminds that he is respected by men, because of grace abiding upon him and because he really is a spiritual father, who bears spiritually conscious human beings.